

TÌM CHỦ NHÂN CỦA BA ĐẠO SẮC PHONG

Nguyễn Công Trí

13.11.2014

Hình minh họa

Sắc phong là một loại hình văn bản được ban hành rất nhiều dưới thời các triều đại phong kiến Việt Nam, đặc biệt sắc phong thần thì hầu như làng quê nào cũng được ban cấp. Sắc phong thường được viết trên lụa hoặc trên giấy, hầu hết được viết trên giấy cỡ lớn có hoa văn rồng mây (người ta thường gọi là giấy long đằng), viết bài văn chữ Hán do triều đình cấp. Nội dung văn bản ghi quan tước, chức hàm, huy hiệu, ban tặng cho nhân vật hay thần kì, trong số đó sắc phong thần kì chiếm đa số thể hiện tín ngưỡng phổ thông của dân các làng xã trên địa bàn cả nước.

Đối với các vua triều Nguyễn việc ban sắc phong thần là để tỏ rõ quyền uy tuyệt đối của vua đối với mọi nơi, mọi cõi trên đất nước mà họ trị vì. Đồng thời cũng thể hiện vua phải nhờ tới thần linh che chở cho dân với mong muốn thu tóm mọi sức mạnh để bình ổn xã hội, duy trì địa vị thống trị của mình.

Thông thường những văn bản này được nhân dân bảo quản khá tốt, đặt trong hòm son và cất giữ nơi nghiêm trang. Các bản sắc phong thần do các triều đại phong kiến Việt Nam ban cấp nói chung và triều Nguyễn nói riêng là những tư liệu quý về phong tục học, liên quan đến các làng xã cụ thể nếu tách khỏi địa phương chúng sẽ trở thành vô nghĩa, hay chỉ còn giá trị về chất liệu. Nhiệm vụ bảo quản hoàn toàn thuộc vào làng xã sở tại, nhưng nói chung không để rách nát và mất mát. Trải qua bao thăng trầm của lịch sử, do khí hậu khắc nghiệt và chiến tranh liên miên... dẫn đến những văn bản này ở một số làng quê bị rách nát và thất lạc.

Bác sĩ Hồ Đắc Duy ở tại thành phố Hồ Chí Minh, có sưu tầm và lưu giữ ba đạo sắc phong thần dưới triều Nguyễn ban cấp cho các địa phương ở Thanh Hóa và Ninh Bình.

1. Bản sắc phong thứ nhất được ban cấp vào ngày 20 tháng Hai năm Thành Thái thứ 2 [10 – 3 – 1890] cho thần là thái phó Ninh Quốc công ở thôn Cốc Xá, huyện Thụy Nguyên, tỉnh Thanh Hóa.

Nguyên văn:

敕清化省瑞原縣穀舍村奉事太傅寧國公之神護國庇民稔著靈應向來未有預封肆今丕承
耿命緬念神庥著封為端肅翊保中興之神準依舊奉事神其相佑保我黎民欽哉
成太貳年貳月貳拾日

Phiên âm:

Sắc: Thanh Hóa tỉnh, Thụy Nguyên huyện, Cốc Xá thôn phụng sự thái phó Ninh Quốc công chi thần, hộ quốc tí dân, nẫm trú linh ứng, hướng lai vị hữu dự phong. Tứ kim phi thừa cảnh mệnh, miễn niệm thần hựu, trú phong vi Đoàn Túc Dực Bảo Trung Hưng chi thần, chuẩn y cựu phụng sự. Thần kì tương hựu bảo ngã lê dân. Khâm tai!
Thành Thái nhị niên nhị nguyệt nhị thập nhật.

Dịch nghĩa:

Sắc cho: Thôn Cốc Xá, huyện Thụy Nguyên, tỉnh Thanh Hóa vốn thờ thần thái phó Ninh Quốc công, giữ nước giúp dân, linh ứng rõ rệt, từ trước đến nay chưa được dự phong. Nay trẫm vâng mệnh sáng, nghĩ đến công của thần nên trú phong làm Đoàn Túc Dực Bảo Trung Hưng chi thần, chuẩn cho phụng thờ như cũ. Thần hãy giúp trẫm che chở cho dân. Kính đấy!
Ngày 20 tháng Hai năm Thành Thái thứ 2 [10 – 3 – 1890]

2. Bản thứ hai được được cấp vào ngày 11 tháng Tám năm Duy Tân thứ 3 [24 – 9 – 1909] cho thần là công chúa triều Lê Ngọc Đào Thanh Thủy Nương ở xã Cốc Xá, châu Ngọc Lặc, tỉnh Thanh Hóa.

Nguyên văn:

敕旨清化省玉勒州穀舍社從前奉事翊保中興靈扶黎朝玉○青水娘公主之神節經頒給敕封
準其奉事維新元年晉光大禮節經頒寶詔覃恩禮隆登秩特準依舊奉事用誌國慶而申祀典
欽哉
維新參年捌月拾壹日

Phiên âm:

Sắc chỉ: Thanh Hóa tỉnh, Ngọc Lặc châu, Cốc Xá xã tòng tiền phụng sự Dực Bảo Trung Hưng Linh Phò Lê triều Ngọc Đào Thanh Thủy nương công chúa chi thần, tiết kinh ban cấp sắc phong, chuẩn kì phụng sự. Duy Tân nguyên niên, tấn quang đại lễ tiết, kinh ban bảo chiếu đùm ân, lễ long đăng trật, đặc chuẩn y cựu phụng sự, dụng chí quốc khánh nhi thân tự điển. Khâm tai!
Duy Tân tam niên bát nguyệt thập nhất nhật.

Dịch nghĩa:

Sắc cho: Xã Cốc Xá, châu Ngọc Lặc, tỉnh Thanh Hóa từ trước đã phụng thờ thần công chúa triều Lê là Trung Hưng Linh Phò Ngọc Đào Thanh Thủy Nương, từng được ban sắc phong chuẩn cho phụng thờ. Năm Duy Tân nguyên niên, nhân dịp vua lên nói ngôi, đã ban bảo chiếu ra ơn, long trọng ghi vào cấp bậc, đặc biệt chuẩn cho phụng thờ như cũ để nhớ ngày quốc khánh và tỏ rõ điển thờ. Kính đấy.
Ngày 11 tháng Tám năm Duy Tân thứ 3 [24 – 9 – 1909].

3. Bản sắc phong thứ ba được ban cấp ngày 18 tháng Ba năm Khải Định thứ 2 [8 – 5 – 1917] cho thần là Ngọc Nữ thứ ba ở cung Quảng Đức Thanh Ôn công chúa, thuộc ấp Tuy Lai, huyện Kim Sơn, tỉnh Ninh Bình.

Nguyên văn:

敕寧平省金山縣綏來邑奉事第三玉女廣德宮公主清溫之神護國庇民稔著靈應肆今丕承耿命緬念神庥著封為齋靜翊保中興中等神準其奉事庶幾神其相佑保我黎民欽哉
啟定貳年參月拾捌日

Phiên âm:

Sắc: Ninh Bình tỉnh, Kim Sơn huyện, Tuy Lai ấp phụng sự đệ tam Ngọc Nữ Quảng Đức cung công chúa Thanh Ôn chi thần, hộ quốc tì dân, nãi trứ linh ứng. Tứ kim phi thừa cảnh mệnh, miến niệm thần hựu, trứ phong vi Trai Tĩnh Dực Bảo Trung Hưng trung đẳng thần, chuẩn kì phụng sự thứ cơ. Thần kì tương hựu bảo ngã lê dân. Khâm tai!
Khải Định nhị niên tam nguyệt thập bát nhật.

Dịch nghĩa:

Sắc cho: Ấp Tuy Lai, huyện Kim Sơn, tỉnh Ninh Bình vốn thờ thần Ngọc Nữ thứ ba ở cung Quảng Đức là Thanh Ôn công chúa, giữ nước giúp dân linh ứng rõ rệt. Nay trẫm vâng mệnh sáng, nghĩ đến công của thần nên trứ phong làm Trai Tĩnh Dực Bảo Trung Hưng trung đẳng thần, chuẩn cho phụng thờ như cũ. Thần hãy giúp trẫm che chở cho dân. Kinh đây!
Ngày 18 tháng Ba năm Khải Định thứ 2 [8 – 5 – 1917].

Nay ông Hồ Đắc Duy muốn tìm lại chủ nhân của các bản sắc phong trên để xin tặng lại với mong muốn “vật hoàn cựu chủ”. Vậy ai là chủ nhân của những đạo sắc trên xin liên hệ với tòa soạn tạp chí Xưa Nay chi nhánh tại thành phố Hồ Chí Minh địa chỉ 181 Đề Thám, quận 1, thành phố Hồ Chí Minh.

Tòa soạn tạp chí Xưa Nay chi nhánh tại thành phố Hồ Chí Minh sẽ phối hợp cùng chúng tôi tiến hành trao tặng lại cho ai là chủ nhân của các bản sắc phong trên.

Địa chỉ liên lạc:

Nguyễn Công Trí

ĐT: 0934889484.

E. mail: nguyencongtri.th@gmail.com

Gửi lên: Lê-Thụy-Chi

Ngày 22/9N/4893 – Giáp Ngọ (14/11/2014)

www.vietnamvanhien.net